УДК 378.147:37.015.3:37.014.22

https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-103.2025.05

Інна НІКОЛАЄСКУ,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної освіти,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,,
м. Черкаси, Україна
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9928-9291

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ КРІЗЬ ПРИЗМУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті аналізується прогресивна роль вищої освіти у забезпеченні економічного зростання та сталого розвитку держави, особливо в умовах криз та динамічних змін світового ландшафту. Підкреслюється, що для подолання кризових явищ та побудови інноваційної економіки необхідне суттєве підвищення освітнього рівня населення, а також використання досвіду високорозвинених країн, зокрема у сфері кваліфікованої міграції. Автором зазначено, що традиційна модель освіти, орієнтована на передачу знань, є недостатньою для вирішення комплексних проблем сталого розвитку. Виходячи з власного педагогічного досвіду, висувається теза про необхідність переходу закладів вищої освіти від простого інформування до формування компетентностей на засадах міждисциплінарності, орієнтації на дії та ціннісного аспекту. Центральною частиною дослідження є аналіз та обґрунтування інноваційних педагогічних підходів, які ефективно інтегрують принципи сталого розвитку у викладання психолого-педагогічних дисциплін. Науковий пошук зосереджено на впровадженні дієвих інноваційних підходів до викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти крізь призму сталого розвитку, а саме: проєктно-орієнтоване навчання (PBL), сервісне навчання (Service-Learning), гейміфікація та симуляції, використання ІКТ. Наведено приклади освітньо-творчих завдань для студентів спеціальності «Дошкільна освіта», які використовуються під час викладання фахових психолого-педагогічних дисциплін та спрямовані на вирішення проблем сталого розвитку.

Ключові слова: *інноваційні підходи, психолого-педагогічні дисципліни, вища освіта, сталий розвиток, інтерактивні технології, професійна компетентність, критичне мислення, цифровізація освіти.*

Постановка проблеми. У сучасному світі, де виклики глобального характеру, такі як зміна клімату, виснаження ресурсів, соціальна нерівність,

стають дедалі гострішими, концепція сталого розвитку набуває першочергового значення. Заклади вищої освіти відіграють ключову роль у формуванні свідомих громадян та кваліфікованих фахівців, здатних вирішувати ці проблеми. Це вимагає не просто включення тем сталого розвитку до навчальних планів, а суттєвого переосмислення методології та педагогічних підходів у викладанні всіх дисциплін. Інноваційні освітні практики, орієнтовані на принципи сталого розвитку, стають необхідністю для підготовки майбутнього покоління, яке буде здатне будувати стійке та процвітаюче суспільство.

Зауважимо, що у сучасну цифрову еру, коли інформація стає зброєю, світоглядні моделі – як своєрідні ментальні конструкції – відіграють ключову роль у формуванні свідомості особистості. Вони стають невід'ємною частиною мислення, впливають на наші погляди, сіють страх і невіру, а також маніпулюють свідомістю. Відповідно вивчення психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти є надзвичайно актуальним для українців, оскільки саме вони допомагають сформувати критичне мислення та протистояти ворожим інформаційним впливам з боку російської держави [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти вже давно є предметом досліджень. Багато науковців, зокрема, О. Астапьєва, Ю. Бобрикова, Т. Горохівська, І. Дичківська, А.Кузьмінський, та інші, вивчали цю тему, звертаючи увагу на інтеграцію інноваційних технологій в освітній процес. Як відомо, розробка будь-яких освітніх компонентів психолого-педагогічного циклу розпочинається із визначення цілей, що відповідають потребам сучасного суспільства та принципам сталого розвитку. Це означає, що освітні програми повинні не лише надавати теоретичні знання та практичні навички, а й формувати в студентів екологічну свідомість, соціальну відповідальність та готовність до вирішення глобальних викликів, таких як зміна клімату, нерівність та обмеженість ресурсів. Важливо, щоб ці компоненти сприяли розвитку критичного мислення та креативності, необхідних для побудови більш

справедливого та сталого майбутнього. Сталий розвиток та можливості його досягнення стали предметом широких досліджень, що охоплюють різні аспекти: від екологічної стійкості та ефективного використання ресурсів до соціальної справедливості та економічної життєздатності. Вітчизняні та зарубіжні науковці (О. Атаєва, Ю. Боковикова, Д. Кендус, О. Літвак, Г. Миськів, І. Пасінович, J. Cunha, C. Ferreira, M. Araújo, M. Nunes, P. Ferreira та інші) вивчають як глобальні, так і локальні моделі сталого розвитку, шукають шляхи інтеграції цих принципів у державну політику, бізнес-стратегії та освітні програми. Це включає аналіз впливу людської діяльності на довкілля, розробку відновлюваних джерел енергії, а також пошук інноваційних рішень для подолання бідності та нерівності.

Метою статті є аналіз та обґрунтування інноваційних підходів до викладання психолого-педагогічних дисциплін, що сприятимуть формуванню у майбутніх педагогів компетентностей, необхідних для досягнення цілей сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі освіта визнається критично важливим чинником економічного зростання та загального розвитку держави. Світовий досвід підтверджує постійне зростання її ролі, особливо в періоди криз та реформ. Практика свідчить, що подолання кризових явищ та успішне проведення реформ значною мірою залежать від наявності висококваліфікованих фахівців. Існує думка, що для забезпечення інноваційної економіки щонайменше 50% зайнятого населення повинно мати вищу освіту. Водночас, досвід низки країн показує, що позитивні економічні зрушення можуть відбуватися вже тоді, коли частка працівників з вищою освітою гуманітарного та технічного напряму серед зайнятого населення становить 4-6% [6]. В Україні ці показники є суттєво нижчими.

Відтак, підвищення освітнього рівня населення та збільшення частки осіб із вищою освітою є пріоритетним завданням для високорозвинених країн. Для досягнення цієї мети застосовуються різні підходи, включно з використанням міграційних потоків. Зазначимо, що кваліфікована міграція

суттєво впливає не лише на гуманітарну складову соціально-економічного розвитку, а й на фінансову. Наприклад, у США кожен висококваліфікований трудовий мігрант збагачує країну в середньому на 20-28 тис. $ [7]. Отже, в умовах динамічних змін світового економічного ландшафту та посилення міжнародного співробітництва, освітня сфера повинна безперервно вдосконалюватись. Для цього необхідно використовувати не лише власний досвід, а й передові практики високорозвинених країн, які досягли значних результатів у розвитку освіти та економіки в цілому, забезпеченні високого рівня добробуту населення, а також у подоланні негативних явищ, зокрема корупції та тіньової економіки.

Принагідно зазначимо, що українська традиційна модель освіти, що часто зосереджується на передачі знань, виявляється недостатньою для вирішення комплексних проблем сталого розвитку. На нашу думку, заклади вищої освіти в умовах невизначеності повинні перейти від простого інформування до формування компетентностей, що дозволяють студентам не лише розуміти проблеми, а й активно брати участь у їх вирішенні. Це, у свою чергу, передбачає міждисциплінарність, оскільки проблеми сталого розвитку є складними та взаємопов’язаними, що вимагає інтегрованого підходу до їх вирішення. Викладання має виходити за рамки окремих дисциплін, створюючи умови для синтезу знань із різних галузей. Важливою складовою є орієнтація на дії, тобто спрямованість навчання на розвиток практичних навичок, які дозволяють студентам реалізовувати принципи сталого розвитку у своїй майбутній професійній діяльності та повсякденному житті. Не менш значущим є ціннісний аспект, що передбачає формування у студентів усвідомленої відповідальності за майбутнє, дотримання етичних норм і моральних цінностей, які становлять основу сталого розвитку.

Власний педагогічний досвід у сфері вищої освіти дозволяє констатувати, що з метою надання якісних освітніх послуг та формування у здобувачів вищої освіти фахових компетентностей варто систематично впроваджувати інноваційні педагогічні підходи, які виходять за рамки

класичної лекційно-семінарської системи. Зокрема, проєктно-орієнтоване навчання (Project-Based Learning, PBL) є однією з найефективніших інноваційних технологій сучасної освіти, спрямованих на формування у студентів не лише знаннєвих, а й практичних, комунікативних та ціннісних компетентностей. Його сутність полягає у створенні навчального середовища, де студенти набувають знань і навичок через активну діяльність, пов'язану з розв'язанням реальних, соціально значущих проблем. У контексті сталого розвитку цей підхід стає особливо актуальним, адже дозволяє поєднати академічне навчання з практичними діями, спрямованими на досягнення екологічної, економічної та соціальної рівноваги.

Зауважимо, що проєктно-орієнтоване навчання ґрунтується на принципах інтеграції, активності, рефлексії та колаборації. Студенти виступають активними учасниками освітнього процесу, самостійно планують, досліджують, розробляють і презентують власні проєкти, що мають практичну цінність. Це забезпечує розвиток критичного мислення, здатності до аналізу, синтезу інформації та прийняття рішень у складних, невизначених умовах. Важливим аспектом є формування відповідальності за результати власної діяльності, адже навчальний проєкт пов'язаний із реальними суспільними чи екологічними викликами.

Залежно від галузі знань, зміст проєктів може варіюватися. Так, у технічних спеціальностях студенти можуть розробляти енергоефективні будівлі, системи переробки відходів, моделі «розумного міста», технології зменшення викидів парникових газів або створювати інноваційні рішення у сфері відновлюваної енергетики. Такі проєкти не лише розвивають технічні компетенції, а й формують екологічну свідомість, відповідальність за вплив людської діяльності на довкілля. У гуманітарних напрямах проєктно-орієнтоване навчання може охоплювати дослідження соціальних аспектів нерівності, розробку комунікаційних стратегій для екологічних ініціатив, аналіз культурних цінностей, які впливають на сприйняття сталого розвитку, або організацію соціально-психологічних тренінгів, спрямованих на формування

громадянської активності. Такі завдання сприяють глибшому розумінню міжкультурної взаємодії, підвищують соціальну компетентність і допомагають студентам усвідомити власну роль у досягненні цілей сталого розвитку.

Важливо, що проєктна діяльність має не лише навчальний, а й виховний потенціал. Вона сприяє розвитку емпатії, лідерських якостей, навичок командної роботи, толерантності та уміння ефективно співпрацювати у мультикультурному середовищі. Крім того, під час реалізації проєктів студенти опановують сучасні методи презентації результатів, вчаться працювати з цифровими інструментами та комунікаційними платформами, що підвищує їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Прикладом ефективного впровадження проєктно-орієнтованого навчання у контексті ідей сталого розвитку в межах фахової підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта» Черкаського національного університету імені Богадана Хмельницького є реалізація навчально-дослідницького проєкту «Екологічна культура в дитячому садку: формуємо свідомість з дитинства». Метою проєкту було формування у студентів педагогічних компетентностей, необхідних для екологічного виховання дітей дошкільного віку, а також розвиток у них власного екологічного мислення, відповідальності та креативності в освітній діяльності. У процесі реалізації проєкту студенти працювали в малих групах, здійснюючи послідовні етапи навчальної діяльності. На підготовчому етапі вони вивчали нормативно-правові документи (Концепцію освіти для сталого розвитку, Базовий компонент дошкільної освіти України), аналізували сучасні підходи до екологічного виховання дітей, проводили анкетування вихователів і батьків щодо рівня екологічної свідомості. На дослідницько-проєктному етапі студенти розробляли власні педагогічні міні-проєкти («Міні-сад у групі», «Друге життя речей», «Вода – джерело життя») для закладів дошкільної освіти, спрямовані на формування у дітей ціннісного ставлення до природи. На рефлексивному етапі здобувачі вищої освіти презентували результати своєї роботи у формі виставок, відеозвітів, відкритих занять та інтерактивних методичних рекомендацій. Під

час обговорення вони здійснювали самооцінювання та взаємооцінювання, аналізували ефективність застосованих методів і підходів. Результатом участі у проєкті стало не лише поглиблення знань студентів із методики екологічного виховання, а й формування практичних умінь організації педагогічного процесу з урахуванням принципів сталого розвитку. Здобувачі усвідомили важливість власного прикладу як моделі екологічно відповідальної поведінки для дітей, а також значення міждисциплінарного підходу до формування цінностей сталого розвитку в ранньому віці.

Отже, проєктно-орієнтоване навчання є потужним засобом інтеграції принципів сталого розвитку в освітній процес. Воно забезпечує поєднання теоретичних знань із практичною діяльністю, формує активну громадянську позицію, екологічну культуру та професійну відповідальність. Такий підхід перетворює навчання на процес спільного творення знань, у якому студент стає не лише споживачем інформації, а й суб'єктом змін у напрямі сталого розвитку суспільства.

Наступним дієвим інноваційним підходом до викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти щодо розуміння ідей сталого розвитку є проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning, PBL) як освітній підхід, у якому студенти стикаються з реальними або гіпотетичними проблемами, що потребують міждисциплінарного підходу та креативного мислення для їх вирішення. Основна мета цього навчального підходу полягає в активізації самостійного навчання, розвитку критичного мислення, комунікативних навичок та здатності приймати обґрунтовані рішення у складних умовах. У контексті сталого розвитку це означає, що студенти не лише засвоюють теоретичні знання, але й застосовують їх для вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем. Наприклад, під час опанування освітнього компоненту «Теорія та методика формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку на засадах сталого розвитку» здобувачі вищої освіти спеціальності «Дошкільна освіта» отримують кейс про заклад дошкільної освіти у місті з високим рівнем

забруднення повітря. Їм необхідно розробити програму навчально-виховної діяльності, яка ознайомить дітей із поняттями «екологія», «чисте довкілля» та «збереження ресурсів» у доступній формі, а також запропонувати практичні заходи для покращення мікроклімату в садочку (висадження рослин, ігри на відкритому повітрі, еко-проєкти).

Таким чином, використання проблемно-орієнтованого навчання під час викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти стимулює у студентів самостійний пошук інформації, критичний аналіз, командну роботу та креативне мислення, що є ключовими навичками для підготовки фахівців, здатних працювати у сфері сталого розвитку.

Сервісне навчання (Service-Learning) – інноваційний підхід, який поєднує академічне навчання з участю у громадських проєктах, що мають соціальну або екологічну цінність. Студенти застосовують свої знання та навички для вирішення реальних проблем місцевих громад, одночасно розвиваючи громадянську відповідальність та емпатію. Наприклад, участь у екологічних акціях, соціальних програмах для вразливих груп населення або розробка освітніх матеріалів для шкіл щодо сталого розвитку. На нашу думку, використання сервісного навчання під час викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти є надзвичайно доцільним, оскільки цей підхід дозволяє студентам не лише здобувати теоретичні знання, а й застосовувати їх на практиці у реальних соціально-освітніх та екологічних контекстах. Через участь у громадських проєктах вони формують глибше розуміння ідей сталого розвитку, розвивають емпатію, громадянську відповідальність та професійні компетентності, необхідні для роботи з дітьми та громадами. Сервісне навчання стимулює міждисциплінарне мислення, активізує самостійну навчальну діяльність і сприяє формуванню у майбутніх педагогів уміння інтегрувати принципи сталого розвитку в освітню практику, що є важливим кроком у підготовці фахівців, здатних ефективно реагувати на сучасні виклики суспільства.

За результатами здійсненого нами аналізу освітньо-професійних програм і навчальних планів першого бакалаврського рівня вищої освіти та другого магістерського рівня за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» провідних закладів вищої освіти України можемо констатувати, що важливу роль у якісному викладанні психолого-педагогічних дисциплін у ЗВО відіграє гейміфікація та симуляції. Саме ці ігрові технології є сучасним освітнім підходом, який передбачає використання ігрових елементів, рольових ігор та симуляційних моделей для активізації освітнього процесу та розвитку практичних навичок студентів. Використання цих методів дозволяє зануритися у віртуальні або змодельовані середовища, де студенти можуть експериментувати з різними стратегічними рішеннями, оцінювати їхні наслідки та аналізувати комплексні системні взаємозв'язки. Такий підхід робить навчання більш інтерактивним, дієвим та ефективним, оскільки майбутні педагоги не лише засвоюють теоретичні знання, а й бачать, як їх можна застосувати на практиці. У підготовці студентів спеціальності «Дошкільна освіта» гейміфікація та симуляції дозволяють моделювати освітній процес у закладах дошкільної освіти, враховуючи принципи сталого розвитку та екологічної грамотності, а також «приміряти» різні педагогічні стратегії та побачити їхній вплив на розвиток дітей, організацію освітнього середовища та взаємодію з батьками. Прикладами використання цього підходу є рольові ігри «Еко-садок», де здобувачі моделюють дитячий садочок із упровадженням принципів сталого розвитку, таких як сортування сміття, економія води та енергії, організація «зелених куточків». Під час гри вони приймають рішення щодо навчальних та виховних заходів та аналізують їхню ефективність для розвитку дітей та формування екологічної культури. Симуляції «Дитячий майданчик майбутнього» дають змогу майбутнім вихователям розробляти концепції майданчиків із екологічно безпечними матеріалами та інтерактивними навчальними зонами, оцінюючи вплив дизайну та організації простору на безпеку, соціальну взаємодію та екологічну обізнаність дітей. Крім того, інтерактивні онлайн-платформи дозволяють студентам створювати

віртуальні сценарії навчання дошкільнят за принципами сталого розвитку, відображаючи наслідки обраних рішень та допомагаючи аналізувати їх ефективність. Ігрові моделі також використовуються для розвитку соціально-емоційних навичок у дітей, де студенти розробляють сценарії командних завдань, що формують співпрацю, відповідальність та емпатію, одночасно ознайомлюючи дітей із принципами сталого розвитку, наприклад, через догляд за рослинами або утилізацію ресурсів.

Зазначене вище свідчить, що застосування гейміфікації та симуляцій у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти сприяє кращому засвоєнню складних понять сталого розвитку через практичне моделювання, розвиває критичне мислення, аналітичні та творчі здібності, формує компетентності з планування та організації освітнього процесу з урахуванням соціальної та екологічної відповідальності, а також підвищує мотивацію та залученість студентів до навчання через інтерактивні, ігрові та практичні формати.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій відкриває нові можливості для ефективного викладання психолого-педагогічних дисципліні у контексті сталого розвитку та дозволяє студентам інтегрувати теоретичні знання з практичними навичками у сучасних цифрових середовищах. Онлайн-курси та вебінари надають здобувачам доступ до глобальних знань, міжнародної експертизи та передових практик у сфері сталого розвитку, що дозволяє розширити кругозір і ознайомитися з різними підходами до вирішення соціальних та екологічних проблем. Наприклад, майбутні вихователі дошкільної освіти можуть проходити вебінари з екологічної освіти дітей та інтегрувати отримані знання у розробку навчальних програм для дитячих садків. Віртуальні лабораторії та моделювання дозволяють імітувати природні та соціальні процеси, що дає змогу студентам спостерігати наслідки різних рішень у безпечному цифровому середовищі. Наприклад, у симуляції «Міні-екосистема» студенти можуть експериментувати з впливом різних факторів на рослини та тварин, оцінюючи наслідки змін клімату чи забруднення довкілля.

Спільні онлайн-проєкти відкривають можливість для міжнародної співпраці, де студенти з різних країн можуть працювати над спільними проблемами сталого розвитку. Наприклад, здобувачі з України та інших країн можуть створювати спільні навчальні матеріали для дітей про енергоефективність, сортування відходів або збереження водних ресурсів, обмінюючись досвідом та ідеями через онлайн-платформи.

Крім того, аналіз великих даних (Big Data) та використання геоінформаційних систем дозволяють студентам працювати з реальними даними для оцінки екологічних та соціальних проблем. Наприклад, студенти можуть аналізувати статистику забруднення повітря в різних регіонах, досліджувати розподіл зелених зон у містах або вивчати демографічні особливості громад для планування освітніх програм у дитячих садках.

Таким чином, застосування ІКТ у контексті нашого наукового пошуку робить освітній процес у закладах вищої освіти більш інтерактивним, доступним та практично орієнтованим, дозволяючи студентам не лише отримувати знання, а й формувати навички роботи з сучасними цифровими інструментами, аналізувати дані, моделювати процеси та співпрацювати на міжнародному рівні, що особливо важливо для підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Інтеграція принципів сталого розвитку в освітній процес ЗВО за допомогою інноваційних підходів є стратегічним напрямом розвитку сучасної вищої освіти. Це не просто данина моді, а життєво важлива необхідність для подолання глобальних викликів та формування нового покоління, здатного до сталого мислення та відповідальних дій. Шляхом поєднання теорії та практики, розвитку критичного мислення та формування цінностей, заклади вищої освіти можуть стати справжніми центрами інновацій та каталізаторами позитивних змін у суспільстві.

Наші наукові розвідки щодо інноваційних підходів до викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти крізь призму

сталого розвитку дозволяють констатувати той факт, що впровадження інноваційних підходів у вищій освіті вимагає значних зусиль та змін у системі підготовки фахівців. Зокрема, це передбачає перепідготовку викладачів, оскільки професорсько-викладацький склад потребує розвитку нових педагогічних компетентностей, здатних забезпечити ефективне використання сучасних методів навчання та інтеграцію принципів сталого розвитку в освітній процес. Крім того, необхідна зміна навчальних планів, що вимагає гнучкості та міждисциплінарного підходу у розробці освітніх програм, здатних поєднувати різні сфери знань та формувати у студентів комплексне бачення соціальних, економічних та екологічних проблем. Важливим аспектом є також матеріально-технічне забезпечення, що передбачає інвестиції в сучасні технології, цифрові платформи, лабораторне обладнання та інфраструктуру, необхідну для впровадження інноваційних методів навчання. Не менш важливою є співпраця з громадськістю та бізнесом, яка дозволяє залучати зовнішніх стейкхолдерів до освітнього процесу, сприяти реалізації спільних проєктів та набуттю студентами практичного досвіду у вирішенні реальних соціальних і екологічних завдань. Незважаючи на ці виклики, інноваційні підходи до викладання дисциплін крізь призму сталого розвитку відкривають широкі перспективи для підготовки висококваліфікованих, відповідальних та свідомих фахівців, здатних робити вагомий внесок у формування сталого майбутнього та активну участь у розвитку суспільства.

Перспективи подальших наукових досліджень вбачаємо в аналізі методів міждисциплінарної інтеграції знань і формування у майбутніх педагогів компетентностей для впровадження принципів сталого розвитку у практичну діяльність. Результати таких досліджень сприятимуть підвищенню якості освіти та підготовці відповідальних і соціально свідомих фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балла Л. В., Оніщук Т. І. Використання інноваційних технологій у дошкільній освіті. Сталий розвиток. Інформаційні технології в сучасному світі: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, 29 квітня 2025 р. Харків : ДБТУ, 2025. С. 396–398.

2. Гаращук О. В., Куценко В. І. Імператив розвитку освітньої сфери України в контексті зміни світового економічного ландшафту та міжнародного співробітництва. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. Вип. 4(8). С. 57–65.

3. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с.

4. Карапузова, І. В., Косенчук О. Г. Формування екологічної свідомості дошкільнят: мінімізація освітніх втрат через інтеграцію сталого розвитку . *Імідж сучасного педагога*. 2025. Вип. 2(221). С. 83–86.

5. Петренко Л. М. Національна ідентичність майбутніх викладачів закладів вищої освіти у наукових працях вітчизняних учених. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: стратегії і завдання: збірник тез методологічного семінару [Івано-Франківськ: HAIP]. URL : https://ipv.org.ua/2023 /publication-of-abstracts/.

6. Puzyrova P. Experience of the world's leading countries in the context of sustainable development of higher education institutions. *Management*. 2024. Vol.*39*(1). Pp.30–40.

7. The Fiscal Impact of Immigration: An Update. URL : https://www.aei.org/wp-content/uploads/2025/09/The-Fiscal-Impact-of-Immigration-An-Update.pdf?x85095

Стаття надійшла до редакції 13.10.2025

Inna NIKOLAESKU. Innovative approaches to teaching psychological and pedagogical disciplines in higher education institutions through the prism of sustainable development. *The article analyzes the progressive role of higher education in ensuring economic growth and sustainable development of the state, especially in conditions of crises and dynamic changes in the world landscape. It is emphasized that in order to overcome crisis phenomena and build an innovative economy, it is necessary to significantly increase the educational level of the population, as well as use the experience of highly developed countries, in particular in the field of qualified migration. The author notes that the traditional model of education, focused on the transfer of knowledge, is insufficient to solve the complex problems of sustainable development. Based on his own pedagogical experience, the thesis is put forward about the need for higher education institutions to transition from simple informing to the formation of competencies on the basis of interdisciplinarity, action orientation and value aspect. The central part of the study is the analysis and justification of innovative pedagogical approaches that effectively integrate the principles of sustainable development into the teaching of psychological and pedagogical disciplines. The scientific research is focused on the implementation of effective innovative approaches to teaching psychological and pedagogical disciplines in higher education institutions through the prism of sustainable development, namely: project-based learning (PBL), service-learning, gamification*

and simulations, and the use of ICT. Examples of educational and creative tasks for students of the specialty «Preschool Education» are given, which are used when teaching professional psychological and pedagogical disciplines and are aimed at solving problems of sustainable development.

Key words : *innovative approaches, psychological and pedagogical disciplines, higher education, sustainable development, interactive technologies, professional competence, critical thinking, digitalization of education.*

REFERENCES

1. Balla, L. V., Onishchuk, T. I. (2025). *Vykorystannya innovatsiynykh tekhnolohiy u doshkil'niy osviti*. Stalyy rozvytok. Informatsiyni tekhnolohiyi v suchasnomu sviti: materialy Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi zdobuvachiv vyshchoyi osvity i molodykh uchenykh, 29 kvitnya 2025 r. Kharkiv: DBTU. P. 396–398 [in Ukrainian].

2. Harashchuk, O. V., Kutsenko, V. I. (2021). *Imperatyv rozvytku osvitn'oyi sfery Ukrayiny v konteksti zminy svitovoho ekonomichnoho landshaftu ta mizhnarodnoho spivrobitnytstva*. Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnya, (4(8)). P. 57–65 [in Ukrainian].

3. Innovatsiyni tekhnolohiyi navchannya v umovakh modernizatsiyi suchasnoyi osvity: monohrafiya. (2022). Za nauk. red. d. ped. n., prof. L. Z. Rebukhy. Ternopil: ZUNU. 143 p. [in Ukrainian].

4. Karapuzova, I. V., Kosenchuk, O. H. (2025). *Formuvannya ekolohichnoyi svidomosti doshkil'nyat: minimizatsiya osvitnikh vtrat cherez intehratsiyu staloho rozvytku*. Imidzh suchasnoho pedahoha, (2(221)). P. 83–86 [in Ukrainian].

5. Petrenko, L. M. *Natsional'na identychnist' maybutnikh vykladachiv zakladiv vyshchoyi osvity u naukovykh pratsyakh vitchyznyanykh uchenykh*. Natsional′no-patriotychnye vykhovannya diley ta molodi v umovakh voyennoho stanu ta voyennoho vidnovlennya Ukrayiny: stratehiyi i zavdannya: zbirnyk tez metodolohichnoho seminaru. URL: https://ipv.org.ua/2023/publication-of-abstracts/ [in Ukrainian].

6. Puzyrova, P. (2024). *Experience of the world's leading countries in the context of sustainable development of higher education institutions*. Management, (39(1)). P. 30–40 [in English].

7. The Fiscal Impact of Immigration: An Update. URL: https://www.aei.org/wp-content/uploads/2025/09/The-Fiscal-Impact-of-Immigration-An-Update.pdf?x85095 [in English].